

מחברת ערכין - ז

מסכת ערכין פרק ז

(כד,א) משנה אין מקדישין לפני היובל פחות משתי שנים, ולא גואלין אחר היובל פחות משנה אחת. אין מחשבין חדשים להקדש, אבל הקדש מחשב חדשים:

גמרא {ורמינהו: מקדישין, בין לפני היובל בין לאחר היובל, ובשנת היובל עצמה לא יקדיש, ואם הקדיש, אינה קדושה. **ארב** ו**שמואל** דאמרי תרוייהו: אין מקדישין ליגאל בגירוע פחות משתי שנים, וכיון דאין מקדישין ליגאל בגירוע פחות משתי שנים, יהא אדם חס על נכסיו ואל יקדיש פחות משתי שנים.

איתמר: המקדיש שדהו בשנת היובל עצמה, **רב** אמר: קדושה ונותן חמשים, ו**שמואל** אמר: אינה קדושה כל עיקר. {מתקיף לה **רב יוסף**: בשלמא לענין מכירה, דפליג שמואל עליה דרב - איכא למימר קל וחומר: ומה מכורה כבר, יוצאה, עכשיו שאינה מכורה, אינו דין שלא תימכר?! אלא הכא, מי איכא למימר ק"ו?! ~והא תנן: הגיע יובל ולא נגאלה, כהנים נכנסין לתוכה ונותנין דמיה, דברי **רבי יהודה**.

אשמואל כר"ש סבירא ליה, דאמר: נכנסין ולא נותנין

(כד,ב) ורב סבר: סוף סוף לבעלים מי קהדרא?! לכהנים הוא דנפקא! וכהנים משולחן גבוה קא זכו

מאי טעמא דרב? דאמר קרא: (ויקרא כז) "ואם משנת היובל" - ושנת היובל בכלל. ושמואל: מי כתיב "ואם בשנת היובל"? "משנת היובל" כתיב - משנת שאחר היובל.

{בשלמא לרב, היינו דכתיב "ואם משנת היובל" (ויקרא כז) "ואם אחר היובל", אלא לשמואל, מאי "אחר היובל"? אחר אחר

{מיתיבי: מקדישין, בין לפני היובל בין לאחר היובל, ובשנת היובל עצמה לא יקדיש, ואם הקדיש, אינה קדושה. אמר לך רב: אינה קדושה בגירוע, אבל קדוש ונותנין חמשים.

{מכלל דלפני היובל קדושה ליגאל בגירוע - והא **רב** ו**שמואל** דאמרי תרוייהו: אין מקדישין ליגאל בגירוע פחות משתי שנים. אמר לך רב: הא מני? רבנן היא, ואנא דאמרי **כרבי**, דאמר: "ראשון", וראשון בכלל; "שביעי", ושביעי בכלל - הכא נמי, "בשנת", ושנת היובל בכלל.

{אי כרבי, פונדיון מאי עבידתיה? וכי תימא: לית ליה, והתנן: הקדיש שתים ושלש שנים לפני היובל, **רבי** אומר: אומר אני: נותן סלע ופונדיון. **ארבי** כרבי יהודה סבירא ליה, דאמר: שנת חמשים

מחברת ערכין - ז

עולה לכאן ולכאן. לשמואל: לימא רבי כרבנן סבירא ליה, דאי כרבי יהודה, סלע ושתי פונדיונות מיבעי ליה. ע"כ, לשמואל, רבי כרבנן סבירא ליה.

{תא שמע: ולא גואלין אחר היובל פחות משנה. בשלמא לשמואל, לא גואלין לאחר יובל פחות משנה, אלא לרב, מאי "אחר יובל שנה"? <מי סברת אחר יובל ממש?>! מאי "אחר יובל"? (כה, א) באמצע יובל! דכל כמה דלא מליא ליה שנה, לא מגרע ליה. {מאי קמ"ל? דאין מחשבין חדשים עם ההקדש?>! הא בהדיא קתני: אין מחשבין חדשים עם ההקדש. <מה טעם קאמר - מה טעם לא גואלין לאחר יובל פחות משנה?> משום דאין מחשבין חדשים עם ההקדש:

אין מחשבין חדשים וכו': ת"ר: מנין שאין מחשבין חדשים עם ההקדש? ת"ל: (ויקרא כז) "וחשב לו הכהן את הכסף על פי השנים הנותרות" - שנים אתה מחשב, ואי אתה מחשב חדשים. מניין שאם אתה רוצה לעשות חדשים לשנה, עושה? היכי דמי? כגון דאקדשיה בפלגא דארבעין ותמני - ת"ל: "וחשב לו הכהן" - מ"מ:

משנה המקדיש שדהו בשעת היובל, נותן בזרע חומר שעורים חמשים שקל כסף. היו שם נקעים עמוקים עשרה טפחים, או סלעים גבוהים עשרה טפחים, אינן נמדדין עמה; פחות מכאן, נמדדין עמה. הקדישה שתים ושלש שנים לפני היובל, נותן סלע ופונדיון לשנה, ואם אמר: הריני נותן דבר שנה בשנה, אין שומעין לו, אלא נותן את כולו כאחד. אחד בעלים ואחד כל האדם. מה בין בעלים לכל אדם? אלא שבעלים נותנין חומש, וכל אדם אין נותנין חומש:

גמרא תנא: כור זרע, ולא כור תבואה; מפולת יד, ולא מפולת שוורים. תני לוי: לא מעבה, ולא מידק, אלא בינוני:

היו שם נקעים עמוקים עשרה טפחים, או סלעים גבוהים עשרה טפחים, אינן נמדדין עמה; פחות מכאן, נמדדין עמה.: {וליקדשו באנפי נפשיהו? וכי תימא: כיון דלא הוו בית כור, לא הוו קדשי, והתניא: "שדה" - מה ת"ל? לפי שנאמר (ויקרא כז) "זרע חומר שעורים בחמשים שקל כסף", אין לי אלא שהקדיש כענין הזה - מנין לרבות לתך, וחצי לתך, סאה, ותרקב, וחצי תרקב? ת"ל: "שדה" - מ"מ

<אמר **מר עוקבא בר חמא**: הכא בנקעים מלאים מים, דלאו בני זריעה נינהו. דיקא נמי דקתני דומיא דסלעים - ש"מ. {אי הכי,

מחברת ערכין - ז

פחות מכאן נמי?! אהנהו "נגאני דארעא" מיקרו, "שידרי דארעא" מיקרו:

הקדישה שתים ושלש שנים לפני היובל, נותן סלע ופונדיון לשנה: ת"ר: (ויקרא כז) "ונגרע מערכך" - אף מן ההקדש, שאם אכלה הקדש שנה או שתים, אי נמי, לא אכלה, אלא שהיתה לפניו, נותן סלע ופונדיון לשנה:

ואם אמר הריני נותן כו': ת"ר: מנין שאם אמרו בעלים: הרינו נותנין דבר שנה בשנה, שאין שומעין להם? ת"ל: (ויקרא כז) "וחשב לו הכהן את הכסף" - עד שיהא כסף כולו כאחד. אחד בעלים ואחד כל אדם. מה בין בעלים לכל אדם? שהבעלים נותנין חומש, וכל אדם אין נותנין חומש:

משנה הקדישה וגאלה, אינה יוצאה מידו ביובל; גאלה בנו, יוצאה לאביו ביובל; גאלה אחר, או אחד מהקרובים, וגאלה מידו, יוצאה לכהנים ביובל. גאלה אחד מן הכהנים, והרי היא תחת ידו, לא יאמר: הואיל והיא יוצאה לכהנים ביובל, והרי היא תחת ידי, הרי היא שלי, אלא יוצאה מתחת ידו ומתחלקת לכל אחיו הכהנים:

(כה,ב) גמרא ת"ר: (ויקרא כז) "אם לא יגאל את השדה" - בעלים; (ויקרא כז) "ואם מכר את השדה" - גיזבר; (ויקרא כז) "לאיש אחר" - לאחר ולא לבן >אתה אומר לאחר ולא לבן, או אינו אלא לאחר ולא לאח? כשהוא אומר "איש", הרי אח אמור - הא מה אני מקיים "אחר"? ולא לבן. ומה ראית לרבות את הבן ולהוציא את האח? <מרבה אני הבן, שכן קם תחת אביו ליעידה ולעבד עברי. {אדרבה! מרבה אני את האח, שכן קם תחת אחיו לייבום! כלום יש יבום אלא במקום שאין בן - הא יש בן, אין יבום. כותיפוק ליה דהכא תרתני והכא חדא? משום דעבד עברי מהאי פירכא נמי הוא דנפקא ליה: כלום יש יבום אלא במקום שאין בן.

בעי **רבה בר אבנה**: בת, מהו שתעמיד שדה לאביה? כיון דלענין יבום, בן ובת כי הדדי פטרי, מוקמה, או דילמא, כיון דלענין נחלה, בת במקום בן כי אחר דמיא, לא מוקמה? ת"ש: דתנא **דבי ר' ישמעאל**: כל שהוא אחר במקום בן, והא נמי במקום בן כי אחר דמיא.

בעי **ר' זירא**: אשה, מי מעמיד לה שדה? בעל מוקים לה, שכן יורשה; א"ד ((או דלמא)) בן מוקים לה, שכן נוטל בראוי כבמוחזק? תיקו

בעא מיניה **רמי בר חמא מרב חסדא**: הקדישה פחות משתי שנים

מחברת ערכין - ז

לפני היובל, מהו שתצא לכהנים? א"ל: מאי דעתידך? <ויקרא כז> "ונגרע מערכך והיה השדה בצאתו ביובל" - דבת גירעון אין, דלאו בת גירעון לא אדרבה! "אם לא יגאל השדה, והיה השדה בצאתו ביובל" - והאי נמי בת גאולה היא:

גאלה אחד מן הכהנים כו': תנו רבנן: (ויקרא כז) "לכהן תהיה אחוזתו" - מה ת"ל? מנין לשדה שיוצא לכהנים ביובל, וגאלה אחד מן הכהנים, מנין שלא יאמר: הואיל ויוצאה לכהן, הרי תחת ידי, ותהא שלי? ודין הוא: בשל אחרים אני זוכה - בשל עצמי לא כ"ש! ת"ל: "אחוזתו" - אחוזה שלו, ואין זה שלו. הא כיצד? יוצא מתחת ידו ומתחלקת לאחיו הכהנים:

משנה הגיע יובל ולא נגאלה, הכהנים נכנסין לתוכה ונותנין את דמיה, דברי ר' יהודה. ר"ש אומר: נכנסין ולא נותנין. ר"א אומר: לא נכנסין ולא נותנין, אלא נקראת שדה רטושין עד היובל השני. הגיע היובל השני ולא נגאלה, נקראת רטושי רטושין עד היובל השלישי. לעולם אין הכהנים נכנסין לתוכה עד שיגאלנה אחר:

גמרא מ"ט דרבי יהודה? גמר "קודש-קודש" ממקדיש בית - מה להלן, בדמים, אף כאן, בדמים. ור"ש גמר "קודש-קודש" מכבשי עצרת - מה להלן, בחנם, אף כאן, בחנם. זורבי יהודה נמי, נילף מכבשי עצרת? <דנין קדשי בדק הבית (כו, א)> מקדשי בדק הבית, ואין דנין קדשי בדק הבית מקדשי מזבח. זורבי שמעון נמי, נילף ממקדיש בית? <דנין דבר שמתנה לכהנים מדבר שמתנה לכהנים, ואין דנין דבר שמתנה לכהנים מדבר שאינו מתנה לכהנים:

רבי אליעזר אומר לא נכנסין ולא נותנין [וכו']: אמר **רבה**: מ"ט דר"א? אמר קרא: (ויקרא כז) "ואם לא יגאל את השדה לא יגאל עוד ואם מכר את השדה והיה השדה בצאתו ביובל". אמר **אביי**: סכינא חריפא מפסקא קראי. אלא אמר **אביי**: טעמא דרבי אליעזר כדתניא: "לא יגאל" - יכול לא תהא נגאלת, שתהא לפניו כשדה מקנה - ת"ל "עוד" - לכמות שהיתה אינה נגאלת, אבל נגאלת שתהא לפניו כשדה מקנה. אימת? אילימא ביובל ראשון, אמאי אינה נגאלת? שדה אחוזה נמי הויא! אלא פשיטא, ביובל שני. ולמאן? אילימא לרבי יהודה ור"ש, לכהנים נפקא, אלא לאו ר' אליעזר, ושמע מינה

{טעמא דר' אליעזר מהכא?! ותסברא: רבי יהודה ור"ש, האי "עוד" מאי דרשי ביה? |אלא הכא במאי עסקינן? בשדה שיצאה לכהנים והקדישה כהן, ואתו בעלים למיפרקה. ס"ד אמינא: לא תיפרוק שתהא לפניו כשדה מקנה - ת"ל "עוד" - לכמות שהיתה

מחברת ערכין - ז

אינה נגאלת, אבל נגאלת שתהא לפניו כשדה מקנה.

{והתניא: (ויקרא כז) "בשנת היובל ישוב השדה לאשר קנהו מאתו" - יכול יחזור לגזבר שלקחו ממנו? תלמוד לומר: (ויקרא כז) "לאשר לו אחוזת הארץ". יאמר: "לאשר לו אחוזת הארץ" - מה תלמוד לומר: "לאשר קנהו מאתו"? שדה שיצאת לכהנים, ומכרה כהן, והקדישה לוקח, וגאלה אחר, יכול תחזור לבעלים הראשונים? ת"ל: "לאשר קנהו". ואיצטריך "לא יגאל" ואיצטריכא למיכתב "לאשר קנהו", דאי כתב רחמנא "לא יגאל", דלא קא הדרה כלל, אבל הכא, דקא הדרה, תיהדר למרה קמא - כתב רחמנא "לאשר קנהו", ואי כתב רחמנא "לאשר קנהו", דלא קא יהבי בעלים דמי, אבל הכא, דקא יהבי דמי, תיקום בידיהו - כתב רחמנא "לא יגאל"; ואי כתב רחמנא "לא יגאל" ולא כתב "עוד", הוה אמינא: לא תיפרוק כלל - כתב רחמנא "עוד" - לכמות שהיתה אינה נגאלת, אבל נגאלת שתהא לפניו כשדה מקנה. מאי הוי עלה? אמר **רבא**: אמר קרא: "והיה השדה בצאתו ביובל" - בצאתו מיד אחר

(כונב) איבעיא להו: בעלים ביובל שני, כאחר דמו או לא? תא שמע: (ויקרא כז) "לא יגאל" - יכול לא תהא נגאלת שתהא לפניו כשדה מקנה? ת"ל: "עוד" - לכמות שהיתה אינה נגאלת, אבל נגאלת שתהא לפניו כשדה מקנה. אימת? אילימא ביובל ראשון, אמאי אינה נגאלת? אחוזה נמי הויא! אלא פשיטא, ביובל שני. ולמאן? אי לרבי יהודה ורבי שמעון, לכהנים נפקא, אלא לאו לרבי אליעזר, ושמע מינה: בעלים ביובל שני כאחר דמו

{ותסברא: רבי יהודה ורבי שמעון, האי "עוד" מאי דרשי ביה? | אלא הכא במאי עסקינן? בשדה שיצאה לכהנים, והקדישה כהן, ואתו בעלים למיפרקה. ס"ד אמינא: לא תיפרוק שתהא כשדה מקנה - ת"ל: "עוד" - לכמות שהיתה אינה נגאלת, אבל נגאלת שתהא לפניו כשדה מקנה.

והתניא: (ויקרא כז) "ישוב השדה לאשר קנהו מאתו" - יכול יחזור לגזבר שלקחה הימנו - ת"ל: (ויקרא כז) "לאשר לו אחוזת הארץ" - מה תלמוד לומר: "לאשר קנהו"? שדה שיצאה לכהנים, ומכרה כהן, והקדישה לוקח, וגאלה אחר, יכול תחזור לבעלים הראשונים? ת"ל: "לאשר קנהו". ואיצטריך למיכתב "לא יגאל" ואיצטריך למיכתב "לאשר קנהו", דאי כתב רחמנא "לא יגאל" - דלא קא הדרה כלל - כתב רחמנא "לאשר קנהו"; ואי כתב רחמנא "לאשר קנהו" - דלא קיהבי בעלים דמי, אבל הכא דיהבי

מחברת ערכין - ז

בעלים דמי, דתיקום בידיהו - כתב רחמנא "לא יגאל"; ואי כתב רחמנא "לא יגאל" ולא כתב "עוד", הוה אמינא: לא תיפרוק כלל - כתב רחמנא "עוד" - לכמות שהיתה אינה נגאלת, אבל נגאלת שתהא לפניו כשדה מקנה.

מאי הוי עלה? ת"ש: ר' אליעזר אומר: גאלה בעלים ביובל שני, יוצאה לכהנים ביובל. {א"ל רבינא לרב אשי: האנן לא תנן הכי: רבי אליעזר אומר: אין הכהנים נכנסין לתוכה עד שיגאלנה אחר!} אמר ליה: בעלים ביובל שני כאחר דמו.

איכא דאמרי: ר' אליעזר אומר: גאלה ביובל שני, אינה יוצאה לכהנים ביובל. א"ל רבינא לרב אשי: אף אנן נמי תנינא: ר' אליעזר אומר: אין הכהנים נכנסין לתוכה עד שיגאלנה אחר. א"ל: אי ממתניתין, ה"א: בעלים ביובל שני כאחר דמו - קמ"ל:

משנה הלוקח שדה מאביו ומת אביו, ואח"כ הקדישה, הרי היא כשדה אחוזה; הקדישה ואח"כ מת אביו, הרי היא כשדה מקנה, דברי ר"מ. **רבי יהודה ור"ש** אומרים: הרי היא כשדה אחוזה, שנאמר: (ויקרא כז) "אם משדה מקנתו אשר לא משדה אחוזתו" - שדה שאינה ראויה להיות שדה אחוזה, יצתה זו שהיא ראויה להיות שדה אחוזה. שדה מקנה אינה יוצאה לכהנים ביובל, שאין אדם מקדיש דבר שאינו שלו. הכהנים והלויים מקדישין לעולם וגואלין לעולם, בין לפני היובל בין לאחר היובל:

גמרא תנו רבנן: מנין ללוקח שדה מאביו והקדישה, ואחר כך מת אביו, מנין שתהא לפניו כשדה אחוזה? ת"ל: (ויקרא כז) "ואם את שדה מקנתו אשר לא משדה אחוזתו" - שדה שאינה ראויה להיות שדה אחוזה, יצתה זו שראויה להיות שדה אחוזה, דברי רבי **יהודה ורבי שמעון**. **רבי מאיר** אומר: מנין ללוקח שדה מאביו, ומת אביו, ואחר כך הקדישה, מנין שתהא לפניו כשדה אחוזה? ת"ל: "ואם את שדה מקנתו אשר לא משדה אחוזתו" - שדה שאינה שדה אחוזה, יצאת זו שהיא שדה אחוזה.

כלימא בהא קא מיפלגי, דר"מ סבר קנין פירות כקנין הגוף דמי, ר' יהודה ור"ש סברי קנין פירות לאו כקנין הגוף דמי. אמר **רב נחמן בר יצחק**: בעלמא, לר"ש ור"י קנין פירות כקנין הגוף דמי, (כז,א) והכא קרא אשכח ודרשי: לכתוב רחמנא: "אם משדה מקנתו אשר לא שדה אחוזתו"; אי נמי "אשר לא שדה אחוזה". מאי "משדה אחוזתו"? שדה שאינה ראויה להיות שדה אחוזה, יצתה זו, שראויה להיות שדה אחוזה:

הכהנים והלויים מקדישין לעולם וכו': {בשלמא "גואלין" -

מחברת ערכין - ז

אצטריך לאפוקי מדישראל, דלא פרקי אלא עד יובל - קא משמע
לן דכהנים ולוים גואלין לעולם, אלא "מקדישין", מאי איריא
כהנים ולוים?! אפילו ישראל נמי! וכי תימא: בשנת היובל עצמה,
הניחא לשמואל, דאמר בשנת היובל עצמה לא קדשה - קמ"ל
דכהנים ולוים מקדישין לעולם, אלא לרב, מאי איריא כהנים
ולוים? אפילו ישראל נמי! ולטעמך, "בין לפני היובל בין לאחר
היובל" למה לי?! אלא איידי דתנא רישא "לפני היובל ולאחר
היובל", תנא סיפא נמי "בין לאחר היובל בין לפני היובל"; ואידי
דתנא רישא "אין מקדישין ולא גואלין", תנא נמי סיפא "מקדישין
וגואלין"